

Recomandarea CNSPIS**cu privire la cerințele și calendarul elaborării și adoptării unei metodologii de repartizare a cifrei de școlarizare și de stabilire a unor domenii prioritare de studii.**

Având în vedere solicitarea Direcției Generale Învățământ Universitar din cadrul Ministerului Educației Naționale, exprimată prin adresa nr.25529/02.02.2017, ca CNSPIS să transmită până la data de 15 martie 2017 fie o metodologie de repartizare a cifrei de școlarizare, pe instituții de învățământ superior de stat și pe cicluri universitare, fie o recomandare privind modalitatea de repartizare a cifrei de școlarizare, pe cele trei cicluri de studii, pentru anul universitar 2017/2018, opinia membrilor Consiliului Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior a fost aceea că adoptarea unei metodologii de repartizare a cifrei de școlarizare pe universități de stat, care să contribuie la optimizarea funcționării sistemului de învățământ superior din România, necesită o temeinică fundamentare prealabilă și consultarea tuturor părților interesate, condiții care nu sunt întrunite la această dată. În consecință, Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior consideră că, pentru stabilitatea și predictibilitatea sistemului, este preferabil ca pentru anul universitar 2017/2018 să se păstreze formula de repartizare a cifrei de școlarizare în mod pașal pe instituții de învățământ superior, la fel ca pentru anul universitar 2016/2017.

Totodată, Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior consideră că trebuie demarate demersurile sistemice pentru elaborarea și adoptarea într-un orizont de 1-2 ani a unei metodologii de repartizare a cifrei de școlarizare pe instituții de învățământ superior de stat și de prioritizare a alocării de locuri pe domenii de studii, metodologie care să fie adecvată nevoilor societății și agreată de principalii actori instituționali. Pentru aceasta, Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior formulează următoarea recomandare:

Conform art. 4 din Legea educației naționale nr.1/2011, finalitatea principală a sistemului de educație și formare profesională din România este „formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru:

- a) împlinirea și dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viață, conform intereselor și aspirațiilor fiecăruia și dorinței de a învăța pe tot parcursul vieții;
- b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate;
- c) ocuparea unui loc de munca și participarea la funcționarea și dezvoltarea unei economii durabile;
- d) formarea unei concepții de viață, bazate pe valorile umaniste și științifice, pe cultura națională și universală și pe stimularea dialogului intercultural;
- e) educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- f) cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice și a respectului pentru natura și mediul înconjurător natural, social și cultural”.

În dezbaterea publică elementul cel mai frecvent avut în vedere, care de altfel este și menționat de lege printre atribuțiile CNSPIS, este corelarea sistemului de învățământ cu dinamica pieței muncii, astfel încât să fie maximizată utilitatea economico-socială a investiției în educație. Concret, așteptarea socială este aceea ca universitățile să formeze specialiști înalt calificați, care să contribuie la creșterea productivității sociale și la dezvoltarea de ansamblu a economiei și societății românești.

Această corelare este însă departe de a fi un proces simplu. Imperfecțiunile pieței (enumerăm aici doar cu titlu de exemplu segmentarea pieței muncii funcție de tipurile diferite de actori instituționali – întreprinderi mari, mici și mijlocii, instituții publice, gospodării individuale etc. -, circulația imperfectă a informației, variabilitățile individuale și rigiditățile structurale în circulația forței de muncă) se combină cu decalajul de timp între decizia de alocare a locurilor de studii și momentul în care absolvenții pot valorifica noile calificări dobândite prin studiile universitare și cu tendința de flexibilizare a dezvoltării economice din lumea actuală, măbind complexitatea oricărei prognoze cu pretenții de realism.

Având în vedere observațiile de mai sus, membrii Consiliului Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior consideră că fundamentarea temeinică a unei noi metodologii de repartizare a cifrei de școlarizare pe instituții de învățământ superior și pe domenii prioritare presupune îndeplinirea următoarelor cerințe:

- Operaționalizarea **Registrului Educațional Integrat** pentru a putea fi efectuate analize longitudinale asupra fluxurilor de elevi/studenți/absolvenți, asupra dinamicii pe domenii de studii și specializări, asupra integrării absolvenților celor trei cicluri de studii universitare pe piața muncii.
- Realizarea unor **analize** cu privire la accesul la studiile universitare, incluzând studii asupra factorilor care subminează egalitatea de șanse și asupra mecanismelor capabile să îmbunătățească accesul și succesul academic al studenților proveniți din medii defavorizate, precum și cu privire la opțiunile de carieră ale absolvenților.
- Realizarea unor **consultări cu mediul de afaceri, dar și cu autorități de coordonare a economiei naționale** (Ministerul Economiei, Ministerul Muncii) pentru a identifica necesarul de competențe și calificări în diverse domenii și prioritățile direcțiilor de dezvoltare a calificărilor din învățământul superior. Aceste consultări structurate prin interviuri, dar și prin focus-grup-uri cu participarea reprezentanților mediului de afaceri, a asociațiilor patronale, a unui număr de angajatori ce dețin parteneriate cu instituții de învățământ superior, dar și a reprezentanților autorităților locale și naționale, au potențialul de a contura, în concordanță cu strategiile deja asumate și în dialog cu reprezentanții instituțiilor de învățământ superior, un set de priorități de dezvoltare a programelor universitare pe domenii de studii.
- **Consultarea actorilor instituționali din domeniul învățământului superior** (Ministerul Educației Naționale, instituțiile de învățământ superior, federațiile studențești, federațiilor sindicale ale cadrelor didactice universitare, CNFIS, ARACIS, ANC etc.) astfel încât să poată fi convenită și operaționalizată o strategie comprehensivă de optimizare a programelor de studii și de corelare a procesului de formare cu nevoile pieței muncii și ale societății în ansamblul său.

La capătul acestor analize și consultări, credem că factorul decizional va avea de optat pentru una dintre următoarele alternative:

- a) **Trecerea la alocarea cifrei de școlarizare pe domenii de studii**, restrângând sau anulând capacitatea universităților de a decide ele însele asupra acestei alocări. O asemenea opțiune va necesita stabilirea la nivel central a unui mecanism de priorizare a

domeniilor de studii, precum și a unui mecanism de apropiere de țintele propuse, astfel încât să fie evitate efectele destabilizatoare în funcționarea instituțiilor de învățământ superior. Un reper în această direcție poate fi experiența propunerii CNFIS din 2012, care a vizat stabilirea domeniilor prioritare pe baza a 5 criterii: încadrarea domeniului în prioritățile naționale; interesul public (acele domenii ai căror absolvenți lucrează în domenii considerate bunuri publice, precum educația, sănătatea etc.); domeniile ai căror absolvenți au așteptări de venit după absolvire sub media națională; deficitul de forță de muncă în anumite domenii ale economiei naționale; atractivitatea redusă din punct de vedere al co-finanțării studiilor. Dificultățile de operaționalizare a criteriilor, ca și faptul că în noua sa componentă după 2015 Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior nu mai susține această schemă de prioritizare a domeniilor de studii îndeamnă la prudență în opțiunea pentru această alternativă.

- b) **Menținerea sistemului actual de alocare pausală a cifrei de școlarizare** pentru fiecare ciclu de studii pe instituții de învățământ superior de stat
- c) **Menținerea parțială a sistemului actual de alocare pausală a cifrei de școlarizare, cu introducerea unor elemente de prioritizare a domeniilor de studii**, diferențiată pe diversele cicluri de studii. Ar putea fi avute în vedere unul sau mai multe dintre următoarele elemente:
- Stabilirea unor domenii de studii și/sau specializări de interes național, pentru care se scot la concurs deschis tuturor universităților un număr limitat de granturi de studii finanțabile prin fondul de dezvoltare instituțională. Această opțiune presupune acordul Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior și este preferabil să prioritizeze mai ales studiile la nivel de master;
 - Adoptarea, în cooperare cu ARACIS, a unor măsuri de restrângere a activității programelor de studii fără debușee sau considerate neperformante (mai ales în condițiile realizării ierarhizării domeniilor de studii la nivel național);
 - Adoptarea de către Ministerul Educației Naționale a unei politici pro-active de diferențiere a instituțiilor de învățământ superior și de mediere a concurenței dintre ele.

În mod evident, unele dintre aceste opțiuni se încadrează în prevederile Legii educației naționale nr.1/2011, altele presupun modificarea cadrului legal, care, potrivit declarațiilor Ministrului Educației Naționale, are ca orizont de timp adoptarea unei noi legi a educației până la finele anului 2018. În consecință, adoptarea unei noi metodologii de alocare a cifrei de școlarizare va putea fi realizată fie în cursul anului 2018, cu aplicare pentru anul universitar 2018/2019, fie după adoptarea unei noi legi a educației, cu aplicare posibilă pentru anul universitar 2019/2020. În oricare dintre aceste variante, este necesar ca demersurile informaționale, analitice și de consultare enunțate în recomandarea CNSPIS să înceapă încă în cursul anului 2017.

Președinte CNSPIS
Prof. univ. dr. Bogdan Murgescu